

Na osnovu člana 4.8. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02 i 13/03), čl. 7. i 18. Pravilnika o tarifnom postupku ("Službeni glasnik BiH", broj 44/05), rješavajući po zahtjevu "Nezavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini", broj: 33/06 od 27. oktobra 2006. godine, Državna regulatorna komisija za električnu energiju, na sjednici održanoj 19. aprila 2007. godine, donijela je

ODLUKU

1. "Nezavisnom operatoru sistema u Bosni i Hercegovini" (NOS BiH) određuje se potrebni godišnji prihod za 2007. godinu u iznosu od 4.663.980 KM i utvrđuje tarifa za rad u iznosu od 0,0346 pf/kWh.
2. Utvrđuju se tarife za pomoćne usluge, kako slijedi:
 - *Primarna regulacija frekvencije i snage*

Primarna regulacija frekvencije i snage je pomoćna usluga koju proizvodne jedinice obavljaju na vlastiti trošak (bez naknade).
 - *Sekundarna regulacija frekvencije i snage*

Određuje se finansijski obim ove usluge na godišnjem nivou za 2007. godinu u iznosu od 4.811.009 KM i tarifa pomoćne usluge rezerve kapaciteta za sekundarnu regulaciju frekvencije i snage u iznosu od 8,113 KM/kW.

Tarifa za električnu energiju koja se isporučuje u režimu sekundarne regulacije iznosi 22,9 pf/kWh.
 - *Tercijarna regulacija frekvencije i snage*

Određuje se finansijski obim ove usluge na godišnjem nivou za 2007. godinu u iznosu od 11.007.188 KM i tarifa pomoćne usluge rezerve kapaciteta za tercijarnu regulaciju frekvencije i snage u iznosu od 3,688 KM/kW.

Tarifa za električnu energiju koja se isporučuje u režimu tercijarne regulacije iznosi 22,9 pf/kWh.
 - *Regulacija napona i reaktivne snage*

Regulacija napona i reaktivne snage je pomoćna usluga koju proizvodne jedinice obavljaju na vlastiti trošak (bez naknade).
 - *Mogućnost pokretanja elektrana bez vanjskog napajanja*

Mogućnost pokretanja elektrana bez vanjskog napajanja je pomoćna usluga koju proizvodne jedinice obavljaju na vlastiti trošak (bez naknade).
 - *Troškovi gubitaka električne energije na mreži prijenosa*

Određuje se finansijski obim ove usluge na godišnjem nivou za 2007. godinu u iznosu od 22.309.809 KM.

Tarifa za električnu energiju za pokrivanje gubitaka na mreži prijenosa iznosi 6,38 pf/kWh.
 - *Prekomjerno preuzeta reaktivna energija*

Tarifa za prekomjerno preuzetu reaktivnu energiju sa mreže prijenosa iznosi 0,911 pf/kWh.

3. Tarifa iz tačke 1. ove odluke primjenjuje se za kupce u Bosni i Hercegovini koji preuzimaju električnu energiju sa mreže prijenosa, kao i za vlasnike licence za djelatnost međunarodne trgovine koji deklarišu izvoz električne energije.
4. NOS BiH je dužan da napravi obračun na mjesečnom nivou za sve pomoćne usluge i odredi odgovarajuće iznose za fakturisanje između subjekata koji pružaju i subjekata koji koriste pomoćne usluge, te da sačini izvještaj o fizičkom i finansijskom obimu pomoćnih usluga koje su registrovane u tom mjesecu, koji se dostavlja DERK-u, pružaocima i korisnicima pomoćnih usluga.
5. NOS BiH će u testnom periodu (*dry run*) obavljati fizički i finansijski obračun u skladu sa tačkom 4. ove odluke, s tim što finansijski obračun neće biti efektivan.

Testni period traje od 1. maja 2007. godine do dana kojeg će DERK odrediti posebnom odlukom.

DERK zadržava pravo izmjene tarifa za pomoćne usluge u skladu sa rezultatima iz testnog perioda i dinamičkim planom provođenja Tržišnih pravila.

6. Regulatorna tijela za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj, te nadležno tijelo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, koriste tarife određene ovom odlukom prilikom određivanja tarifa za krajnje kupce, prema strukturi tarifnih elemenata u okviru pojedinih kategorija potrošnje.
7. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se od 1. maja 2007. godine i bit će objavljena u "Službenom glasniku BiH" i službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Odluka sa obrazloženjem dostavit će se podnosiocu zahtjeva i umješacima u tarifnom postupku i objaviti na web stranici DERK-a u roku od 30 dana od dana donošenja.

Obrazloženje

Uspostava "Nezavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini" (u daljem tekstu: NOS BiH) omogućena je donošenjem *Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini* ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02 i 13/03) i *Zakona o osnivanju Nezavisnog operatora sistema za prijenosni sistem u Bosni i Hercegovini* ("Službeni glasnik BiH", broj 35/04).

NOS BiH je vlasnik privremene licence za obavljanje djelatnosti nezavisnog operatora sistema, u skladu sa odlukom Državne regulatorne komisije za električnu energiju (u daljem tekstu: DERK), broj: 05-28-164-7/05 od 30. augusta 2005. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 62/05).

Tarifa za rad NOS-a BiH je, prema članu 22. *Metodologije za izradu tarifa za usluge prijenosa električne energije, nezavisnog operatora sistema i pomoćne usluge* ("Službeni glasnik BiH", br. 46/05 i 17/07) (u daljem tekstu: *Tarifna metodologija*), namijenjena za pokrivanje troškova rada NOS-a BiH koji nastaju obavljanjem djelatnosti propisanih čl. 2. i 7. Zakona o osnivanju Nezavisnog operatora sistema za prijenosni sistem u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 35/04).

Tarifa se, shodno članu 23. *Tarifne metodologije*, utvrđuje na osnovu troškova za obavljanje regulirane djelatnosti i fizičkog obima usluga u okviru regulirane djelatnosti. Troškovi za obavljanje regulirane djelatnosti i fizički obim usluga koji pruža regulirana kompanija utvrđuju se na osnovu podataka sadržanih u zahtjevu za odobrenje tarife. Kod utvrđivanja tarifa DERK može koristiti i dodatne podatke za koje smatra da su potrebni.

U skladu sa članom 3. *Pravilnika o tarifnom postupku* ("Službeni glasnik BiH", broj 44/05), NOS BiH podnosi DERK-u zahtjev za odobrenje tarifa. NOS BiH podnio je zahtjev za odobravanje tarifa broj: 33/06 od 27. oktobra 2006. godine (zaprimljen 1. novembra 2006. godine pod brojem: 04-28-321/06). Zahtjev je podniet na obrascima propisanim *Odlukom o određivanju obrazaca za dostavljanje podataka u tarifnom postupku* ("Službeni glasnik BiH", broj 44/05) sa potrebnim prilogima.

U skladu sa čl. 4. i 9. *Pravilnika o tarifnom postupku*, iskazani podaci moraju biti jasno izloženi, tako da omogućavaju njihovu potpunu identifikaciju i moraju pružiti dovoljno informacija da bi se mogla donijeti odluka.

Razmatranje zahtjeva za tarife kroz postupak odobravanja tarifa u najvećoj mogućoj mjeri mora ispoštovati osnovna načela koja propisuju da će tarife biti pravedne i razumne, ravnopravne, zasnovane na objektivnim kriterijima, zasnovane na opravdanim troškovima i određene na transparentan način. Podnosilac zahtjeva za odobrenje tarifa dužan je dokazati da predložena tarifa ispunjava zahtjeve iz zakona BiH i pravila i propisa DERK-a.

Zahtjev NOS-a BiH navodi slijedeće troškove i rashode za 2007. godinu: troškovi materijala u iznosu 65.300 KM, troškovi usluga 1.560.359 KM, troškovi radne snage 2.990.810 KM, amortizacija 457.644 KM, troškovi kamata 159.830 KM, ostali troškovi 110.527, ostali rashodi 493.978 KM, troškovi licence i regulatorne naknade 65.000 KM, tj. ukupno troškovi i rashodi 5.939.448 KM, višak prihoda 1.876.721 KM, ostali prihodi od osnovne djelatnosti 2.000 KM, korekcija potrebnog prihoda u odnosu na proteklu godinu 156.000 KM, što čini ukupno potrebni godišnji prihod od 7.970.169 KM.

NOS BiH u zahtjevu, uz detaljnije objašnjenje troškova po stavkama, navodi da je ukupan prihod planiran tako da se njime pokriju ukupni rashodi i određene kreditne i investicione obaveze (Bilans uspjeha, Plan investicija, Plan kredita) te ostvari dodatni višak prihoda potreban za ulaganja u ostatak investicionih projekata i otplatu svih kreditnih obaveza koje, prema planu otplate, dospijevaju u 2007. godini. Posebno naglašava vjerovatnoću alokacije kredita Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) za SCADA sistem sa elektroprivreda u BiH na NOS BIH u 2007. godini, što onda zahtijeva stabilne izvore i osiguranje vlastitih sredstava za njegovu otplatu.

Zahtjev sadrži i planirani fizički obim usluga na prijenosnoj mreži za 2007. godinu. Planirani obim usluga naslanja se na podatke iz Bilansa električne energije na mreži prijenosa za 2007. godinu koji datira iz novembra 2006. godine. NOS BiH je sačinio i drugu verziju iz decembra 2007. godine u kojoj su isporuke električne energije nešto manje (11066 GWh) nego u prvoj verziji (11353 GWh). Za potrebe vođenja ovog postupka DERK je prihvatio drugu verziju bilansa koja je opreznija u pogledu prognoze potrošnje električne energije.

Nakon pregleda obimne dokumentacije, u daljem toku postupka, DERK je dopisom broj: 04-28-321-1/06 od 16. novembra 2006. godine zatražio od NOS-a BiH da dostavi svoja računovodstvena pravila kako bi se na odgovarajući način mogle razmatrati troškovne pozicije i kvalitetnije provoditi sam postupak, što je NOS BiH i učinio 4. decembra 2006. godine ustvrdivši da su Pravilnik o računovodstvu i Pravilnik o računovodstvenim politikama, usaglašeni sa međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS).

DERK je izvršio cjelovit pregled dokumentacije NOS-a BiH, dio dokumentacije je pregledao ili za potrebe postupka izuzeo 22. i 23. januara 2007. godine neposredno za vrijeme posjete voditelja postupka i njegovih saradnika ovom reguliranom subjektu.

Potpunost zahtjeva NOS-a BiH je potvrđena aktom DERK-a broj: 04-28-321-11/06 od 1. februara 2007. godine, o čemu je NOS BiH obaviješten istoga dana, pa se u nastavku tarifnog

postupka moglo pristupiti ocjeni svih podnijetih dokaza uz zadržavanje prava DERK-a da traži dodatne podatke i informacije kada to bude smatrao potrebnim.

Zahtjev NOS-a BiH je rješavan provođenjem postupka formalne rasprave, u svemu prema odredbama *Pravilnika o javnim raspravama* ("Službeni glasnik BiH", broj 38/05), prema čijoj je odredbi člana 45. DERK kratkom obavijesti u dnevnim novinama i na svojoj web stranici upoznao javnost sa sažetkom podnijetog zahtjeva i mogućnošću zainteresovanih članova javnosti da se neposredno upoznaju sa zahtjevom i upute pisane komentare u vezi sa predmetom tarifnog postupka.

Obavijest za javnost je pozvala i lica zainteresovana da u postupku formalne rasprave učestvuju kao umješaći da pismeno dokažu svoj interes, te najavila održavanje formalne rasprave o zahtjevu.

Nakon dostavljanja zahtjeva za sticanje statusa umješaća, DERK je zaključkom broj: 04-28-321-26/06 od 15. februara 2007. godine dozvolio učešće u postupku u svojstvu umješaća kako bi saslušao svjedočenja o pozicijama i interesima slijedećih subjekata: "Elektroprivrede BiH" Sarajevo, "Elektroprivrede Hrvatske zajednice Herceg Bosne", Mostar, "Elektroprivrede Republike Srpske", Trebinje i "Aluminija", Mostar.

Umješać "Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne", Mostar iskoristio je pravo da izvrši neposredan uvid u cjelokupnu dokumentaciju uz zahtjev za tarife. Predstavnicima EP HZHB je omogućen pregled dokumentacije u sjedištu DERK-a 13. februara 2007. godine.

Iako je javnost pozvana da može dostaviti komentare na tarifni zahtjev, DERK do zaključenja roka za njihovu dostavu nije primio niti jedan komentar od strane javnosti.

Na formalnoj raspravi o zahtjevu za odobrenje tarifa, održanoj 27. februara 2007. godine uz učešće svih strana u postupku, raspravljena su prethodno sa svim stranama precizirana pitanja od ključnog značaja za ocjenu opravdanosti zahtjeva i sam tok formalne rasprave. Strane u postupku su prezentirale svoje dokaze kako bi se utvrdile činjenice.

Konačan izvještaj voditelja postupka opisuje tok postupka, ponuđene dokaze i utvrđene činjenice, relevantne pravne odredbe i preporuku članovima Komisije (u daljem tekstu: Komisija) i dostavljen je stranci u postupku aktom DERK-a, broj: 04-28-321-48/07 od 8. marta 2007. godine, te trećim zainteresovanim licima koja su dokazala direktan interes da učestvuju u tarifnom postupku i kojima je takav status pravovaljano priznat od strane DERK-a.

Analiza troškova i prihoda, izložena u konačnom izvještaju voditelja potvrđuje, odbija ili prilagođava pojedinačne stavke, veličine ili metode korištene za pripremu prijedloga tarife, u skladu sa diskrecijskim pravima DERK-a u tarifnom postupku.

Izvještaj je pružio razumnu osnovu Komisiji da na predočenim podacima, argumentima i pojašnjenjima, te komentarima NOS-a BiH (broj: 793/07 od 13. marta 2007. godine) i zainteresovanih lica ("Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne", Mostar, komentari pod brojem: I-5-1778/07 od 3. marta 2007. godine, "Aluminij", Mostar, komentari pod brojem: 3046/07 od 13. marta 2007. godine, "Elektroprivreda Republike Srpske", Trebinje, komentari pod brojem: 03-75-8/07 od 13. marta 2007. godine), datim na prijedlog ovog izvještaja, nakon što ih pažljivo razmotri i procjeni, donese svoju konačnu odluku o podnijetom zahtjevu.

NOS BiH u svojim komentarima na konačan izvještaj voditelja postupka u postupku određivanja tarifa za rad NOS-a BiH i pomoćne usluge daje generalnu ocjenu da se odobrenim prihodom u iznosu od 5.195.785 KM i visinom tarife od 0,0386 pf/kWh, uz maksimalnu racionalizaciju i unapređenje unutarnje organizacije, mogu nastaviti izvršavati

zakonom utvrđeni zadaci i investirati u prioritetne projekte „tehničkih poboljšanja“. Međutim, smatra da raspored tako utvrđenog prihoda, odnosno odobreni iznosi pojedinih troškovnih grupa, nisu sasvim korektno odmjereni, odnosno da se pri njihovom određivanju nije dovoljno uvažavala realnost zahtijevanih veličina.

Komentari “Aluminija” d.d. Mostar na konačan izvještaj voditelja postupka za određivanje tarifa za rad NOS-a BiH i pomoćne usluge, kao umješača, izražavaju zadovoljstvo detaljnošću izvedene analize svih stavki troškova i prijedlogom voditelja postupka, jer većinu (ako ne i sve) primjedbi ovog umješača uvažava, što u konačnici, stvarno doprinosi smanjenju tarifa u odnosu na prijašnje.

Komentari “Elektroprivrede Hrvatske zajednice Herceg Bosne”, Mostar, kao umješača, navode da je neophodno još jednom preispitati troškove radne snage, s obzirom da su, više nego sigurno, prosjeci plaća po stručnim spremama daleko niži u elektroprivredama u BiH u odnosu na prosjeke u NOS-u BiH. Komentari upućuju na oprez i kontrolu prosječnog broja zaposlenih jer se i dinamikom prijema novih kadrova može manipulirati tako da se zakašnjenjem novac „podijeli“ postojećim zaposlenicima. U dijelu izvještaja koji se tiče tarifa za pomoćne usluge, komentari predlažu veće cijene kapaciteta i energije sekundarne i tercijarne regulacije radi stimuliranja davaoca tih usluga. Nadalje, izražavaju i mišljenje da regulacija napona i reaktivne snage ne može biti bez naknade, već da se treba plaćati, npr. zakup kapaciteta + stvarni troškovi kod angažiranja ili na neki drugi prihvatljiv način. Mogućnost pokretanja elektrana bez vanjskog napajanja je pomoćna usluga koja se treba valorizirati i plaćati davaocu usluge, budući da je ova vrsta usluge najbitnija kod obnavljanja (podizanja) dijela ili cijelog EES-a nakon njegovog djelimičnog ili totalnog raspada. S obzirom na pravila Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji BiH, dovodi se u pitanje pružanje bilo kakve usluge, budući da su, sa jedne strane, pomoćne usluge faktor stabilnosti i sigurnosti EES-a, dok, sa druge strane, negativno utiču na osnovnu djelatnost proizvodnje električne energije, a ne generiraju profit. Predlaže se da svaka elektroprivreda u BiH aktivira vlastitu rezervu za pokrivanje vlastitih odstupanja, da po mogućnosti imaju mogućnost bilateralnog ugovaranja ovakve usluge s drugom elektroprivredom u BiH, te konačno da NOS BiH osigura potrebni kapacitet tercijarne rezerve samo onda ako to ne uspije osigurati samostalno pojedina elektroprivreda (BOS), te da onda to naplaćuje onome ko je osigurao rezervu na račun onoga ko nije, po cijenama koje odrede Regulatori.

U komentarima “Elektroprivrede Republike Srpske”, Trebinje, kao umješača, konstatira se kao neprihvatljivo povećanje odobrenih troškova NOS-a BiH za 1.295.511 KM ili 33% u odnosu na 2006. godinu.

Komisija, dakle, mora usmjeriti svoja razmatranja na sve elemente u troškovnoj strukturi koje je isticao podnosilac zahtjeva, analizu troškova i prihoda izloženu u konačnom izvještaju voditelja postupka kao i komentare podnosioca zahtjeva i umješača podnošenih u toku cijelog postupka, te cjelovitom opservacijom odlučiti o podnjetom zahtjevu. Slijedom takve obaveze, Komisija izlaže slijedaća svoja stanovišta:

Po osnovu *troškova materijala* NOS BiH traži iznos od 65.300 KM. S obzirom da su troškovi materijala u 2005. godini iznosili 39.218 KM, a u 2006. godini procijenjeni na 44.200 KM, uvažavajući značajnije povećanje broja zaposlenih u 2006. godini i planirano povećanje tog broja u 2007. godini, za troškove materijala Komisija kao opravdan odobrava iznos u visini od 55.505 KM što čini 85% od zahtijevanog iznosa.

U okviru *troškova usluga*, DERK nije mogao zadovoljiti stav NOS-a BiH o potrebi izrade svih zahtjevom navedenih studija u jednoj godini, kao i opravdanje pojedinačnih troškova njihove izrade. Ostale pozicije u okviru ove grupe troškova Komisija priznaje gotovo u

cijelosti i u konačnom odobrava traženi iznos na ime troškova usluga umanjen za troškove izrade studija, dakle, ukupno 1.160.359 KM.

NOS BiH je u zahtjevu iznosio argumentaciju, kao opravdanje *troškova radne snage*, da su značajna sredstva predviđena za bruto plaće i naknade zaposlenima i da njihovo povećanje u masi iznosi oko 1,1 milion KM u odnosu na 2006. godinu. Planirane plaće i druga lična primanja zaposlenih zasnivaju se na politici zapošljavanja u 2007. godini, u kojoj bi bio dostignut broj od 58 zaposlenih na kraju godine. Troškove radne snage NOS BiH je opravdavao složenošću, obimom i odgovornošću poslova koje obavljaju kadrovi visoke stručne naobrazbe sa specijalističkim stručnim znanjima i vještinama kojima je tržište radne snage deficitarno. Iz podataka o prosječnim plaćama od osnivanja NOS-a BiH i datog pregleda tih podataka od 1999. godine do sada, uočava se konstantno visok prosjek bruto primanja zaposlenih od 4.000 do 4.250 KM.

U pogledu ovih troškova Komisija podržava zapažanje voditelja postupka u izvještaju o nesrazmjeri u visini prosječnih plaća u NOS-u BiH i u ostalim subjektima u elektroenergetskom sektoru. Komisija, također, smatra ispravnim stav voditelja postupka da je veličina, navedena u zahtjevu NOS-a BiH, od blizu 3 miliona KM, namijenjena za troškove radne snage, nerealna i da bi predstavljala velik i neopravdan skok, jer se čini razumnim da bi i sa 20% manjim iznosom NOS BiH mogao nesmetano obavljati sve funkcije koje su u njegovoj nadležnosti, a također bi mogao popuniti kadrovsku šemu iz Plana za period od 2007. do 2009. godine. Ovakav pristup uvažava i komentare umješaka u postupku iznijete po pitanju troškova radne snage u NOS-u BiH.

U skladu sa ovim reducira se zahtijevani iznos i odobrava iznos od 2.377.975 KM za troškove radne snage u 2007. godini. Ovo predstavlja povećanje od 26,81% u odnosu na realizirana sredstva u 2006. godini i približno je jednako planiranom povećanju prosječnog broja zaposlenih (10 radnika) od 26,32% u 2007. godini (sa 38 na 48 u prosjeku).

Po osnovu *amortizacije* u 2007. godini NOS BiH je potraživao iznos veći za oko 60 % u odnosu na ocjenu ostvarenja u 2006. godini, kao posljedicom planiranih kapitalnih ulaganja u stalna sredstva tokom 2007. godine, ali i obavezne primjene MRS-a (16, 36, 38, 40).

U skladu sa pristupom Komisije u razmatranju investicija NOS-a BiH, odnosno izvora za pokriće investicija, kao opravdani trošak, odobrava se trošak amortizacije stalnih sredstava u upotrebi na dan 31. decembra 2006. godine tj. iznos od 297.500 KM. Amortizaciju novoizgrađenih sredstava Komisija nije uzela u obzir zbog toga što nema realnog plana aktiviranja osnovnih sredstava.

Finansijski troškovi su u zahtjevu planirani u iznosu od 159.830 KM koji se po naknadnom pojašnjenju NOS-a BiH isključivo odnose na kamate na kredite koje namjeravaju podići za ulaganja u planirane investicione projekte (komercijalni kredit), zatim kredit EBRD-a za SCADA sistem i kredit Evropske investicijske banke (EIB). Planski obračun kamata, visina kredita i godišnjih anuiteta iskazani su posebno.

Kako je nesporno da će se investicije NOS-a BiH najvećim dijelom rješavati iz kreditnih sredstava, a nakon analize naknadno dostavljenih planova otplate kredita, Komisija utvrđuje iznos od 92.285 KM za pokriće troškova kamata na planirane investicijske kredite.

Komisija u potpunosti podržava argumentaciju voditelja postupka prilikom obrade stavke *ostalih troškova* iz zahtjeva NOS-a BiH i potvrđuje odobreni iznos od 99.474 KM.

I na poziciji *ostalih i vanrednih rashoda* vidljiv je porast od 10% u odnosu na prethodni period, najviše onih namjenjenih za članarine u raznim udruženjima koje u iznos od 115.500 KM uključuju, pored dosadašnjih (UCTE-u, CIGRE-u i dr.), i novostvorenu obavezu

izmirenja članarine za učešće u ETSO-u u približno istoj vrijednosti koju plaća za članstvo u UCTE.

Dnevnice i putni troškovi, te naknade upravnom odboru čine preko 80% svih rashoda prikazanih u ovoj grupi.

Uvažavajući razmatranje voditelja postupka, Komisija je saglasna da se ostali rashodi za 2007. godinu mogu odobriti u visini 424.821 KM ili 86% od traženog iznosa.

Shodno članu 25. *Tarifne metodologije*, podnosiocu zahtjeva se kao opravdani trošak priznaje i iznos po osnovu obaveze plaćanja regulatorne naknade u visini od 36.550 KM propisanoj *Odlukom o utvrđivanju regulatorne naknade u 2007. godini* (“Službeni glasnik BiH”, broj 1/07).

Za pokriće viška rashoda nad prihodima, iskazanog u završnom finansijskom izvještaju NOS-a BiH za 2006. godinu, Komisija odobrava sredstva u iskazanom iznosu od 12.845 KM.

Kada su u pitanju zahtjevi za *investicije* stav Komisije je da NOS BiH kao izvore za finansiranje planiranih investicija može koristiti vlastitu amortizaciju i različite mogućnosti kreditiranja. U skladu sa navedenim Komisija odobrava iznos od 106.666 KM u svrhu pokrića obaveza koje prispjevaju u toku 2007. godine. Ovaj iznos, uz prethodno odobrene troškove kamata od 92.285 KM, jednak je otplati anuiteta koji prispjevaju u 2007. godini.

Na osnovu izvedenih analiza zahtjevanih troškova i rashoda podnosioca zahtjeva, Državna regulatorna komisija za električnu energiju kao potrebnim godišnjim prihodom “Nezavisnom operatoru sistema u Bosni i Hercegovini” u 2007. godini utvrđuje i odobrava ukupni iznos od 4.663.980 KM i tarifu za rad, na osnovu ovako odobrenog potrebnog prihoda, u iznosu od 0,0346 pf/kWh. Pojedinačne komponente potrebnog prihoda NOS BiH je u obavezi finansirati u okvirima ovom odlukom odobrenih vrijednosti, kako slijedi:

Troškovi i rashodi (KM)	2006 traženo	2006 odobreno	2007 traženo	2007 odobreno
Troškovi materijala	88.733	70.986	65.300	55.505
Troškovi usluga	1.434.120	1.147.468	1.560.359	1.160.359
Troškovi radne snage	2.574.341	1.840.370	2.990.810	2.377.975
Amortizacija	296.796	269.136	457.644	297.500
Troškovi kamata	42.328	27.823	159.830	92.285
Ostali troškovi	112.371	89.897	110.527	99.474
Ostali i vanredni rashodi	510.117	387.593	493.978	424.821
Regulatorna naknada		65.000	65.000	36.550
Neraspoređene rezerve			36.000	
Pokriće viška rashoda nad prihodima iz prethodne godine				12.845
Sredstva rezervirana za investicije				106.666
Ukupno troškovi i rashodi	5.058.806	3.898.274	5.939.448	4.663.980
Potrebnim prihod	5.058.806	3.898.274	5.939.448	4.663.980
Energija (kWh)	11.370.736.200	11.370.736.200	13.470.474.350	13.470.474.350
Tarifa (pf/kWh)	0,0445	0,0343	0,0441	0,0346

Tarifa određena u naprijed navedenom iznosu, po uvjerenju Komisije osigurava potrebnim prihod za efikasan, siguran i pouzdan rad NOS-a BiH, odnosno omogućava pokriće svih razumno nastalih troškova i rashoda u poslovanju.

Određivanje *tarifa za pomoćne usluge* otvorilo je niz pitanja na koja nije bilo moguće dati jednoznačan odgovor. Voditelj postupka dobro identificira tri polazna koraka u tom procesu, a to su nominacija usluga, određivanje cijena za te usluge i zaključivanje sporazuma između onih koji pružaju i onih koji koriste te usluge. U dosadašnjim pokušajima nije bilo moguće dobiti nominacije u potrebnom obimu, stoga Komisija podržava prijedlog voditelja postupka da se cijene pomoćnih usluga odrede kako bi se ovaj proces pokrenuo sa nulte tačke imajući u vidu da još uvijek nisu osigurani svi potrebni tehnički uvjeti za efikasno funkcioniranje tržišta ovih usluga, prije svega u segmentu mjerenja i mogućnosti da NOS BiH pravovremeno posjeduje sva potrebna očitavanja mjernih veličina vezanih za pomoćne usluge. Očekivanja su da bi kompletiranjem SCADA sistema trebale biti otklonjene sada prisutne prepreke nesmetanom obavljanju transakcija u domenu pomoćnih usluga.

Uzimajući u obzir trenutnu situaciju i stavove izražavane tokom rasprave, Komisija se odlučila da uvede testni period u kome bi NOS BiH obavljao obračun fizičkih i finansijskih veličina vezanih za pomoćne usluge, s tim što finansijski obračun ne bi bio efektivan. Testni period bi trajao sve do trenutka ispunjenja svih prethodno opisanih uvjeta i za koje vrijeme bi trebali biti potaknuti interes i inicijativa svih elektroenergetskih subjekata za procese određivanja tarifa pomoćnih usluga, s jedne strane, i pospiješana transparentnost transakcija između subjekata koji pružaju i koriste ove usluge, čega je u dosadašnjoj praksi manjkalo.

U okvirima razumnog diskrecijskog prava Komisije da potvrdi reprezentativnost i opravdanost svih podnijetih podataka i tvrdnji, da procjeni stepen vjerovatnoće ostvarenja svih prognoziranih troškova i rashoda, i u okvirima ovlaštenja DERK-a da do objektivizacije uvjeta za preciznije određivanje tarifa iste odobrava i u skladu sa konkretnim okolnostima u periodu podnošenja zahtjeva za odobrenje tarifa (član 21. *Tarifne metodologije*), na osnovu sveobuhvatnog razmatranja svih dokaza istaknutih u zahtjevu, konačnom izvještaju voditelja postupka, komentarima podnosioca zahtjeva i zainteresovanih lica (umješača), Komisija donosi odluku kao u dispozitivu.

Shodno članu 14. *Pravilnika o tarifnom postupku*, podnosilac zahtjeva kao regulirani subjekat ima obavezu osigurati pristup javnosti zvanično odobrenoj tarifi tako da odlukom odobrena tarifa bude na raspolaganju javnosti u njegovom glavnom uredu tokom radnih dana i objavljena na njegovoj web stranici.

U skladu sa članom 9.2 *Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini*, protiv odluke o odobrenju tarifa može se pokrenuti postupak pred Sudom Bosne i Hercegovine podnošenjem tužbe u roku od 60 dana od dana objavljivanja odluke.

Broj: 04-321-59/06
19. aprila 2007. godine
Tuzla

Predsjedavajući Komisije
mr Vladimir Dokić